

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

Бенчмаркінг і оцінка потенційного ВВП: відтепер і в Україні

Триває реалізація проекту “Спроможність до аналізу соціально-економічних результатів і потенціалу”. Проект, який фінансує Канадське агентство міжнародного розвитку, спрямовано на розбудову аналітичної спроможності українських урядовців і аналітиків до вироблення політики через використання інструментів оцінки потенціалу та соціально-економічних результатів країни

Після офіційного запуску проекту в жовтні цього року 20–24 листопада було проведено третю сесію семінарів з бенчмаркінгу та оцінки потенційного ВВП. Семінари проводили фахівці Conference Board of Canada (СВос), які мають багаторічний досвід застосування цих інструментів для вироблення дієвої державної політики в Канаді. У навчанні брали участь представники чотирьох основних урядових партнерів проекту: Міністерства економіки, Міністерства фінансів, Національного банку України та Державного комітету статистики.

Бенчмаркінг

Бенчмаркінг – це інструмент порівняльного аналізу, який може допомогти уряду визначити наявні проблеми, цілі соціально-економічної політики, а також методи її реалізації. Результати бенчмаркінгу використовують для інформаційної підтримки планування державних програм, вибору основних стратегічних пріоритетів держави, моніторингу впровадження політики, а також оцінки її наслідків.

Фахівці СВос ознайомили учасників семінару з методами рейтингування, що застосовуються в процесі бенчмаркінгу, зокрема з такими як порядкове та відносне рейтингування, порівняння у часі, а також з розрахунком композитних показників.

Використовуючи ці методи, учасники семінару проаналізували показники соціально-економічного розвитку України в одній з визначених Міністерством економіки сфер бенчмаркінгу “економіка знань”.

Центр уваги – висока якість життя

Економісти МЦПД представили учасникам своє бачення щодо центру уваги бенчмаркінгу, сфер та показників соціально-економічного розвитку. Так, центром уваги дослідження було обрано високу якість життя, що означатиме: добробут, якісні суспільні послуги, безпечне та комфортне середовище для життя. Сферами бенчмаркінгу визначено: добробут, здоров'я, освіта, суспільство, довкілля.

Фахівці Центру вибрали 15 країн з СНД, ЄС, Південної та Північної Америки й Азії для проведення порівняльного аналізу, використовуючи такі критерії відбору: країни – конкуренти України, країни з подібною економікою, країни – найважливіші торгівельні партнери.

Стан кожної сфери ілюструватимуть близько 10 показників. Наприклад, у сфері охорони здоров'я аналізують кількість хворих на СНІД та співвідношення лікарів і пацієнтів.

Представлена методика рейтингування застосовуватиметься при написанні розділу “Бенчмаркінг” аналітичного звіту “Потенціал України та його реалізація”.

Метою бенчмаркінгу в концепції, що попередньо визначена урядовими партнерами проекту, буде високий рівень якості життя та конкурентоспроможність України. Відповідно до цієї концепції урядовці досліджуватимуть такі сфери як: економіка знань, економічний розвиток, якість життя, держава та інституції, інфраструктура, ресурси та ефективність їхнього використання, довкілля.

Новина

8 грудня відбулося засідання Наглядової Ради Міжнародного центру перспективних досліджень. Засідання відбувалося під керівництвом голови Наглядової Ради МЦПД Президента Олександра Квасневського. Керівництво МЦПД представило погляд Центру на політичну й економічну ситуацію в Україні, стратегічний план розвитку та фінансовий прогноз діяльності Центру на 2007 рік.

На засіданні були присутніми члени Наглядової Ради – Заслужений голова Наглядової Ради МЦПД Богдан Гаврилишин, депутат Київської міської ради Віталій Кличко, народний депутат України Ксенія Ляпіна, голова правління інвестиційної компанії “XXI століття” Лев Парцхаладзе, директор Генерального департаменту економічної політики Національного банку України Ігор Шумило, заступник виконавчого директора Міжнародного валютного фонду Юрій Якуша.

Наглядова Рада – вищий керівний орган Центру, який ухвалює рішення щодо стратегії МЦПД і здійснює оцінку його діяльності. Наглядова Рада Центру налічує 15 членів – найвищих урядовців, депутатів парламенту, закордонних експертів, послів, представників бізнесових і наукових кіл.

Оцінка потенційного ВВП

У рамках навчального семінару з оцінки потенційного ВВП відбулися обговорення демографічного прогнозу для України. Так, учасники семінару обговорили прогнози до 2050 року, які канадські фахівці зробили щодо загальної кількості народжень в Україні, імовірності смерті за віком і статтю, очікуваної тривалості життя, питань імміграції та еміграції, розподілу міського та сільського

населення, демографічної піраміди, населення працездатного віку та ін.

Порівняльний аналіз демографічних чинників в Україні та інших країнах дав змогу виявити такі тенденції:

- Україна має один з найнижчих у світі рівнів народжуваності та одну з найбільших різниць між очікуваною

Тим часом

- 8 грудня 2006 року відбулася підсумкова конференція “Вплив недержавних громадських організацій на партійну політику: результати та проблеми”. Захід провів МЦПД спільно з Мережею громадянської дії в Україні (UCAN) у рамках проекту “Вплив НДО на формування та впровадження партійної політики”.
- 7 грудня за участі голови Наглядової Ради МЦПД Президента Олександра Квасневського відбувся круглий стіл на тему “Європейська політика України в контексті реформи Європейської політики сусідства”. У засіданні круглого столу взяли участь провідні українські політики й експерти, а також керівники іноземних дипломатичних представництв в Україні.
- 6 грудня директор МЦПД Віктор Чумак взяв участь у міжнародній конференції “Трансформація та цивільний контроль в секторі розвідки”. Захід організували Служба безпеки України, Женевський центр демократичного контролю над збройними силами за підтримки Міжнародного секретаріату НАТО та Офісу зв'язку й Центру інформації і документації НАТО в Україні.
- 4–5 грудня в рамках проекту “Розвиток спроможності регіональних громадських організацій з аналізу політики на місцевому рівні” проведено серію навчальних семінарів з питань досліджень з аналізу політики на місцевому рівні.
- 4 грудня в Луцьку експерти МЦПД Андрій Бега й Ігор Шевляков у рамках проекту “Публічні консультації з реформи державного управління” взяли участь в обговоренні зеленої книги “Реформування публічної адміністрації в Україні: місцевий і регіональний рівні”.

тривалістю життя чоловіків і жінок (близько 12 років).

- За наявних тенденцій до 2050 року населення України скоротиться майже вдвічі.
- Відношення літніх людей до людей працездатного віку сягне 50%.

Учасники семінару обговорили припущення демографічного прогнозу та презентували результати моделювання, зокрема очікуваний рівень економічної активності та частку робочої сили у загальній чисельності населення, альтернативні прогнози зростання чисельності населення до 2050 року, зокрема показники чисельності населення, економічної активності, відпрацьованих людино-годин та якості робочої сили.

Учасники також обговорили впровадження гендерного підходу в економічну політику держави, що дає змогу ефективно планувати та використовувати ресурси. Це може відбуватись у процесі макроекономічного планування, підготовки проекту бюджету, ухвалення рішень щодо податків і зборів, прогнозування видатків бюджету, наприклад, на охорону здоров'я.

Так, прогнозування видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я в Україні здійснюється залежно від кількості людей, які знаходяться на обліку в медичному закладі. Але водночас не враховується той факт, що чоловікам і жінкам притаманні різні хвороби. Так, у регіоні із шкідливим для здоров'я виробництвом, де може залучатися виключно чоловіча робоча сила, імовірність виникнення професійних хвороб у чоловіків вища. Тому стандартизований набір ліків, що закладається у бюджет, не повністю враховуватиме потреби чоловіків і жінок в отриманні медичної допомоги. Отже, відстеження статистики щодо професійних захворювань за гендерною ознакою даватиме змогу краще планувати у місцевому бюджеті потребу в кількості лікарів відповідної спеціалізації.

Крім того, частину обговорень було присвячено проблемі подолання бідності в країні. Представлено методіку розрахунку показників бідності, що складається з трьох етапів: визначення масштабу бідності в країні, розшарування доходів населення та регіональних показників бідності. Учасники обговорили проблеми рівня бідності за різними типами домогосподарств.

Посилення спроможності уряду та НУО – головне завдання проекту

Реалізація проекту “Спроможність до аналізу соціально-економічних результатів і потенціалу” передбачає посилення спроможності урядових організацій щодо аналізу соціально-економічних рішень, результати якого публікуватимуться у щорічному аналітичному звіті. Цей звіт міститиме основні пріоритети стратегічного розвитку України на коротко- та довгострокову перспективу, а також висвітлюватиме найбільш актуальні проблеми соціально-економічного розвитку країни.

Неурядові організації та громадськість, а також засоби масової інформації братимуть активну участь в обговоренні аналітичного звіту та дискутуватимуть щодо основних пріоритетів розвитку країни. Це дасть змогу прозоро й неупереджено вибудувувати урядову стратегію та враховувати думки всіх зацікавлених сторін і незалежних експертів. Практично, аналітичний звіт – це документ, за допомогою якого уряд може підтверджувати цифрами правильність обраної ним стратегії та демонструвати результати, яких вдалося досягти.

Крім цього, проект вирішує ще одне важливе завдання: забезпечує розбудову інституційної співпраці між різними урядовими установами, що беруть участь у розробленні урядової стратегії, координацію їхньої діяльності в рамках визначення стратегічних пріоритетів монетарної та фіскальної політики.

МЦПД готовий до співпраці з дослідницькими організаціями й експертами для надання експертних висновків щодо стану і перспектив таких сфер як економічний розвиток, освіта, охорона здоров'я та інших сфер, зазначених вище. ■

Проект “Спроможність до аналізу соціально-економічних результатів і потенціалу” здійснюють Conference Board of Canada (CBOC) та МЦПД за фінансування Канадського агентства міжнародного розвитку (CIDA). За додатковою інформацією звертайтеся до керівника проекту Ольги Романюк за телефоном (044) 484-4403 та електронною поштою olga.rotanyuk@icps.kiev.ua.

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеним до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу marketing@icps.kiev.ua, тел. (044) 484-4410, факс (044) 484-4402. Архів **вісника центру** зберігається за адресою <http://visnyk.icps.kiev.ua/> Редактор **вісника центру** Ольга Львова (olvova@icps.kiev.ua), тел. (044) 484-4400. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.